

Onderwerp Plan van aanpak Extremisme in de stad
Groningen

Steller C.J. Huisman

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 78 47 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 5592120

Datum 13-04-2016 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

In het coalitieakkoord staat, dat we een stad willen zijn waar iedereen er toe doet, samenwerkt en samenleeft, in de wetenschap dat onze stad *twee gezichten* heeft, namelijk jong en bruisend met Stadgers die volop deelnemen aan het stadsleven en kwetsbaar met mensen die aan de rand van de samenleving zijn beland.

Soms komt een kleine groep in een situatie, waarin ze zich afwendt van de samenleving en een bedreiging vormt voor de veiligheid en rechtsorde. Bij jihadistisch extremisme is dat het geval en daarom staat in het jaarplan Integrale Veiligheid 2016 dat we dit jaar een adequate informatie structuur opzetten, onze kennis over jihadisme en radicalisering vergroten, professionals trainen ten einde te voorkomen dat mensen radicaliseren of uitreizen.

Op basis van het 'Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme' ontwikkelen we samen met het Openbaar Ministerie, politie, scholen, WIJ teams en tal van maatschappelijke (zelf-)organisaties een aanpak voor Groningen. We maken gebruik van ervaringen van andere steden en van kennis van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid en werken aan drie doelen: *Voorkomen* van extremisme en polarisatie door vroegtijdig signaleren en versterken van weerbaarheid, ontwikkelen van een *persoonsgerichte aanpak* vanuit een multidisciplinaire benadering en opbouwen en *trainen* van fijnmazig en divers Network.

Ten eerste werken we aan het opbouwen van een hecht netwerken door organisaties te bezoeken en sleutelfiguren te interviewen. We praten over sociale en WIJ teams, teams Inkomen en Werk, Leerling Zaken, Rebound, zelforganisaties, moskeeën, Jeugdzorg, Jeugdreclassering, Raad voor de Kinderbescherming, politie, OM, MBO scholen, middelbare en basisscholen en maatschappelijke instellingen.

Ten tweede organiseren we in 2016 een paar keer een opleidingsweek waarin we een gevarieerd aanbod van trainingen, workshops, expertmeetings aanbieden. We streven ernaar gemengde groepen samen te stellen, zodat de deelnemers tijdens trainingen elkaars werkveld en werkcultuur leren kennen in de hoop dat het daarna makkelijker is informatie uit te wisselen.

Ten derde werken we samen met OM en politie aan een adequate informatie positie van en informatie-uitwisseling in de Lokale Driehoek, omdat daar in beginsel de regie op de aanpak van extremisme ligt. Concreet gaat het over het verkrijgen en veredelen van informatie, over het inrichten en voorzitten van casustafels en over het ontwikkelen van een, op preventie gerichte, persoonsgebonden aanpak.

We hopen u met deze brief voldoende geïnformeerd te hebben.

Als bijlage sturen wij u het plan van aanpak toe.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Peter den Oudsten', written over a horizontal line.

de burgemeester,
Peter den Oudsten

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Peter Teesink', written over a horizontal line.

de secretaris,
Peter Teesink

**AANPAK EXTREMISME IN DE STAD
GRONINGEN**

Maart 2016

Aanpak extremisme in de stad Groningen

Stad en Stadgers

In het coalitieakkoord 'Voor de Verandering' staat dat Groningen een stad wil zijn waar iedereen er toe doet, mensen zichzelf versterken en graag iets doen voor een ander of voor de stad. Samenwerken en samenleven zijn de sleutelwoorden.

We zien een stad met *twee gezichten*: een jonge en bruisende kant met mensen die hier graag studeren, werken, wonen en zich ontspannen en een kwetsbare kant met mensen die moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen, met mensen die niet deelnemen aan een netwerk. Daarom is een goed sociaal klimaat waarin Stadgers zich veilig voelen, geaccepteerd en gewaardeerd, waarin mensen respectvol, tolerant en verdraagzaam samenleven belangrijk. Het overgrote deel van de inwoners ervaart geen belemmering door wet- of regelgeving en naleefgedrag is voor hen vanzelfsprekend.

Echter een beperkte groep mensen komt door omstandigheden of eigen keuze in een situatie terecht waarin ze zich afwenden van de Nederlandse samenleving en rechtstaat.

In deze gevallen is preventie, drang en dwang nodig om iemand weer op het rechte pad te krijgen.

Polarisatie en radicalisering

Polarisatie en radicalisering zijn van alle tijden en hoeven op zichzelf geen probleem te zijn. Sterker nog, wij hechten aan de vrijheid van meningsuiting en godsdienst, koesteren debat en dialoog en zien in de geschiedenis dat polarisatie en radicalisering kunnen bijdragen aan emancipatie, identiteitsvorming en aan de diversiteit van de samenleving.

Maar polarisatie of radicalisering kunnen ook leiden tot het verwerpen van groepen met andere idealen, tot 'wij-zij' denken, tot een harde toon tegen anderen en het aanwakkeren van confrontaties tussen groepen. Dan leiden polarisatie en radicalisering tot onrust en dreiging van extremisme of terrorisme en is gericht preventief en repressief optreden gewenst.

We onderscheiden momenteel vier richtingen waarlangs personen kunnen radicaliseren: Rechtsextremisme, linksextremisme, dierenrechten-extremisme en religieus extremisme.

In alle gevallen bestaat het radicaliseringsproces dat mensen uit een aantal stadia van toenemende actiebereidheid en afnemend vertrouwen in de gevestigde rechtsorde. Een proces dat kan eindigen in terrorisme. We weten ook, dat dit proces vooral optreedt tijdens de vorming van identiteit en wortelt in gevoelens van onvrede en uitsluiting in de nabijheid van een radicale ideologie. Het vergroten en herstellen van weerbaarheid draagt preventief en curatief bij aan het voorkomen van extremistische ideeën en daden.

Dit plan is de Groningse vertaling van het landelijke 'Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme'. Het spreekt vanzelf dat we oog hebben voor rechts extremisme, dat als reactie op jihadistisch extremisme de kop opsteekt en kan spelen rondom de komst van de noodopvang, twee asielzoekerscentra en de bouwplannen van de Witte Moskee.

Aanpak extremisme in de stad Groningen

Context

Jihadistisch extremisme en radicalisering zijn de laatste jaren belangrijke thema's in de bedreiging van onze nationale veiligheid en rechtsorde. Op dit moment nemen ruim 220 Nederlanders deel aan de gewapende strijd in Syrië en Irak.

Van deze *uitreizigers* bestaat geen uniek sociaal, economisch, etnisch of psychologisch profiel dat leidt tot radicalisering, maar we weten wel dat vooral jongeren, meisjes en jongens, zich aansluiten bij terroristische organisaties zoals Islamitische Staat (IS) of Jabhat al Nusrah. Het stichten van het IS kalifaat in juni 2014, het uitroepen van Abu Bakr al Baghdadi tot kalief en het opzetten, in september 2014, van een internationale coalitie om IS te bestrijden heeft de aantrekkingskracht van IS op jongeren wereldwijd vergroot.

En Islamitische Staat is naast de strijd in Syrië en Irak ook buiten het Midden-Oosten zeer actief. Dagelijks publiceren de verschillende persbureaus van IS videoboodschappen en journalistieke verslagen om het goede leven in het kalifaat over het voetlicht te brengen en/of op te roepen tot de gewelddadige strijd tegen afvalligen of burgers van landen uit de internationale coalitie.

De afgelopen jaren en maanden heeft IS aanslagen opgeëist in onder andere Parijs, Tunis, Dallas, Koeweit-Stad, Sanaa, Dhaka, Bagdad, Beiroet en Ankara.

Groningen

De Nationaal Coördinator Terrorisme Bestrijding en Veiligheid (NCTV) Dick Schoof noemt in november 2015 het dreigingsbeeld voor Nederland 'substantieel en complex'. Dat geldt ook voor Groningen met *hot spots* die een aantrekkelijk doelwit kunnen vormen voor georganiseerd terrorisme en *lone wolves* omdat daar veel mensen samenkomen.

We willen enerzijds voorkomen dat Groningers uitreizen naar Irak en Syrië om zich aan te sluiten bij de strijd van IS én we willen anderzijds ook voorkomen, dat IS in Groningen slachtoffers maakt.

Alertheid, informatie-uitwisseling en samenwerking van veel partijen is cruciaal: gemeente, Openbaar Ministerie (hierna OM) en politie, scholen, hulpverleningsorganisaties, maatschappelijke instellingen en verenigingen, moskeeën, zelforganisaties.

Wij hebben als gemeente een regisserende en uitvoerende rol in de preventie, signalering en natuurlijk in de nazorg van een eventuele aanslag. Het OM is verantwoordelijk voor de strafrechtelijke aanpak. Nauw samenwerken en informatiedelen is daarbij onontbeerlijk.

Opgave

Wij staan als gemeente met tal van maatschappelijke instellingen en organisaties dicht bij burgers en kunnen spanningen en signalen vroegtijdig opmerken, risico's verminderen en preventief actie ondernemen. We kunnen ook te maken krijgen met terroristische incidenten, opsporingsonderzoek of arrestaties van verdachten. OM, politie en gemeente werken daarbij nauw samen.

De opgave waar we met de stad voor staan, te weten herkenning, adequate signalering en het wegnemen van een voedingsbodem voor radicalisering is geen simpele.

Jihadistisch extremisme en radicalisering zijn complex. Daarom werken we bij het ontwikkelen van een aanpak voor de stad nauw samen met de NCTV, maken we gebruik van ervaringen uit Den Haag, Delft, Utrecht en Rotterdam en doen ons voordeel met de, ook in Groningen, beschikbare wetenschappelijke kennis over bijvoorbeeld de rol van religie, radicaliseringsprocessen, IS, Marokkaanse jeugdcultuur, puberteit.

Aanpak extremisme in de stad Groningen

Dit plan van aanpak kent een dynamisch karakter. Tijdens de uitvoering kunnen we, afhankelijk van actuele ontwikkelingen, activiteiten toevoegen of accenten verleggen. De looptijd is gekoppeld aan het programma Integrale Veiligheid en het, in januari dit jaar vastgestelde, Jaarplan Veiligheid 2016. Evaluatie vindt jaarlijks plaats

Doel

Gezien de rolverdeling tussen gemeente, OM en politie en gegeven de ervaringen van andere steden, de kennis van NTCV en onderzoekers hebben we voor de stad drie doelen geformuleerd.

1. *Voorkomen* jihadistisch extremisme en polarisatie door vroegtijdig signaleren en versterken van weerbaarheid.
2. Opbouwen en trainen van fijnmazig en divers *Netwerk*.
3. Ontwikkelen *Persoonsgerichte aanpak* PGA vanuit een multidisciplinaire benadering.

Toelichting

Groningen is een compacte, relatief *witte*, stad bekend om zijn levendig- en jeugdigheid. De grootte en het karakter van de stad geven de mogelijkheid voor snelle en intensieve samenwerking tussen partners uit het maatschappelijk middenveld, inclusief die van de islamitische gemeenschap, gemeente, politie en OM.

Op allerlei terreinen en in alle stadsdelen en wijken bestaan goedgeorganiseerde netwerken van professionals, sleutelfiguren en (zelf-)organisaties. Het verbinden, versterken of uitbreiden van deze netwerken op een strategisch en operationeel niveau is een belangrijk onderdeel van de aanpak van jihadistisch extremisme.

Partners uit de netwerken spelen een belangrijke rol in de preventie en persoonsgerichte aanpak. Om deze rollen goed te kunnen vervullen bieden we betrokken professionals trainingen aan voor *vroeg signalering* en indien nodig een verdiepingstraining voor *duiding van signalen* in het kader van de persoonsgebonden aanpak.

We hebben in Groningen afgesproken dat de *Lokale Driehoek* ervoor zorgt dat signalen, meldingen en casuïstiek op de juiste tafel terecht komen. Het Veiligheidshuis Groningen is de meest aangewezen plek voor coördinatie van een persoonsgerichte aanpak.

Onder regie van de burgemeester.

Aanpak extremisme in de stad Groningen

Resultaat

We werken met onze gezamenlijke aanpak van radicalisering en polarisatie aan:

1. *Een Signalerings- en meldingsstructuur* waarin de noodzakelijke informatiedeling is verankerd.
2. *Deskundige professionals en sleutelfiguren.*
3. *Een persoonsgerichte multidisciplinaire aanpak* onder regie van de Lokale Driehoek.

Toelichting

In mei 2015 waren we gastheer van een bestuurlijke conferentie voor 59 burgemeesters uit Friesland, Groningen en Drenthe. De Nationaal Coördinator Terrorisme Bestrijding en Veiligheid en de directeur Binnenland van de AIVD hebben hun kennis en informatie over jihadistisch extremisme gedeeld met de aanwezige burgemeesters. Rollen, bevoegdheden en werkwijzen van NCTV en AIVD, van burgemeesters en gemeenten zijn besproken en op basis daarvan is het *handelingskader aanpak Radicalisering 3-Noord* gemaakt, met een hoofdrol voor de Lokale Driehoek en oog voor specifieke lokale situaties zoals aanwezigheid van moskeeën, AZC, noodopvang, grote instellingen. Schema bijgevoegd (bijlage 1).

In navolging van andere grote steden hebben wij een Informatie Punt Polarisation en Radicalisering ingesteld voor de netwerkpartners: ippr@groningen.nl.

In november 2015 is door de Lokale Driehoek een bijeenkomst Aanpak Radicalisering georganiseerd voor leidinggevenden van de gemeente, van scholen, politie, maatschappelijke en welzijnsorganisaties, OM en GGD. De deelnemers kregen uitleg over de aanpak in de stad en een training signaleringsherkenning, met informatie over identiteitsvorming, over IS en over de zogenaamde radicaliseringsladder.

De deelnemers vertelden, dat hun de ogen waren geopend voor een probleem dat je pas ziet wanneer je weet waarop je moet letten, zoals bij mensenhandel, loverboys of ondermijnende criminaliteit. De uitspraak "Dat komt bij ons niet voor" kunnen we daarom vervangen door "Wij zien het op dit moment nog niet".

De uitvoering van dit plan begint daarom met een zeer ruim aanbod van workshops en trainingen. Dat zou moeten leiden tot signalen of meldingen op bovengenoemd emailadres. Op basis van onze ervaringen kunnen we samen met OM, politie en Veiligheidshuis de persoonsgerichte aanpak extremisme met een nadruk op preventie en de-radicalisering klaar hebben verder uitwerken.

Aanpak extremisme in de stad Groningen

Acties

1. Actief netwerken opsporen, organisaties bezoeken, contactpersonen/sleutelfiguren interviewen van: gebiedsteams, Leerling Zaken, Rebound, WIJ en sociale teams, (culturele en moslim) zelforganisaties, medewerkers van de teams Inkomen en Werk, burgerzaken, Jeugdzorg, Jeugdreclassering, Raad voor de Kinderbescherming, politie, OM, MBO scholen, middelbare en basisscholen, maatschappelijke instellingen.
2. Organiseren trainingen, workshops en expertmeetings en projecten in de wijken. Plan is om in 2016 tweemaal een *opleidingsweek* te organiseren met een gevarieerd aanbod van workshops, lezingen en expertmeeting.
3. Concrete vragen en signalen over personen of instellingen in de stad in nauw overleg met OM en politie verrijken en veredelen en in de Lokale Driehoek brengen ter bespreking en besluitvorming. Bijbehorende Persoonsgericht aanpak en casustafel ontwikkelen.

Toelichting

Wij hebben als gemeente een initiërende, faciliterende en regisserende rol in het tegengaan van polarisatie, vroegtijdig signaleren en voorkomen van radicalisering. En de boodschap is dat een dergelijke aanpak alleen effectief kan zijn als we dat gezamenlijk doen, samen met alle eerder genoemde instellingen, ieder in zijn eigen rol, ieder met eigen bevoegdheden.

Oorzaken voor radicalisering zijn veelal te vinden in de worsteling van jongeren bij de identiteitsvorming, daarom rekenen we op een goede samenwerking met alle instellingen en scholen, omdat zij dicht bij jongeren staan. Wij ondersteunen, denken mee en voeren regie. Omdat potentiële uitreizigers veelal een allochtone achtergrond hebben werken we gericht aan een goed contact met zelforganisaties, moskeeën, en projecten voor allochtone gezinnen en/of moeders. We werken daarbij samen met kleinschalige initiatieven zoals Vreemd Volk en Didar, die met activiteiten en toneel in buurten het thema van identiteitsvorming, idealen najagen bespreekbaar maken. We ondersteunen het uitbreiden van dit netwerk. Eerstelijns werkers en andere professionals hebben behoefte aan scholing, daarom bieden we trainingen, workshops, lezingen en expertmeetings aan. In de week van 21 tot en met 24 maart organiseren we, verdeeld over deze vier dagen, acht basistrainingen signaleringsherkenning aan, een workshop casustafel en we organiseren samen met de RUG een lezing van Yousiff Meah, deskundige uit Birmingham en een expertmeeting.

Aanpak extremisme in de stad Groningen

Financiën

1.	Netwerk professionals		
	thema bijeenkomsten	1.000	4.000
	projecten in wijken	4.000	8.000
2.	Ontwikkelen werkwijze signalering/preventie		
	workshops casustafel	500	2.500
	begeleiding doelgroep/ de-radicalisering	1200	6.000
	applicatie Vis2 Veiligheidshuis		7.000
3.	Kennis en Kunde		
	training signaalherkenning	500	25.000
	verdiepingstraining 1 ^{ste} lijnwerkers	800	15.000
	expertmeetings (kleine en grote)	1000	2.000
4.	Onvoorzien		5.500
			75.000

Aanpak extremisme in de stad Groningen

Bijlage 1

